

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล รวมทั้งข้อ เสนอแนะความสำคัญต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
2. เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาคุณภาพ ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
3. เพื่อนำเสนอแผนงานการพัฒนาคุณภาพ ของแต่ละสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวิธีการและรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัย ตลอดจนปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ด้านนี้ ผลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 นั้นนำมาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการพัฒนาคุณภาพของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมจากเอกสาร รายงานการวิจัย รวมทั้งปรึกษาผู้บริหารและอาจารย์บางท่าน แล้วนำข้อมูลที่ได้รวมกับข้อมูลในขั้นที่ 1 นำมา เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับออกแบบ เครื่องมือการวิจัย เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรต่อไป

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากขั้นที่ 2 มาพิจารณา กำหนด เป็นแผนงานการพัฒนาคุณภาพของแต่ละสถาบันพยาบาล เพื่อนำเสนอเป็นแผนงานการพัฒนาคุณภาพให้กับแต่ละสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้สรุปผลการวิจัยเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้คือ สภาพทั่วไปของการพัฒนาคณาจารย์ ความต้องการในการพัฒนาคณาจารย์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณาจารย์ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล และแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

1. สภาพทั่วไปของการพัฒนาคณาจารย์

ปรากฏว่าโดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาลได้มีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคณาจารย์ไว้ ซึ่งวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ก็เพื่อ เสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน ส่งเสริมความก้าวหน้าทางทฤษฎีปัญหาและพัฒนาอาจารย์ในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งพัฒนาองค์การหรือสถาบันพยาบาลเป็นหลัก ทุกสถาบันพยาบาลมีแผนงานหรือโครงการพัฒนาคณาจารย์ และมีผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมโดยเฉพาะ การจัดกิจกรรมมีทั้งจัดขึ้นเองในสถาบันและร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานนอกสถาบันพยาบาลที่จัดขึ้น ขอบเขตของการพัฒนาคณาจารย์ส่วนใหญ่ครอบคลุมด้านการเรียนการสอน การบริการชุมชนและสังคม การวิจัย การทบทวนรุ่งศิลป์วัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ด้วย แบบของการพัฒนาคณาจารย์ที่จัดกันอยู่ส่วนใหญ่มีทั้งแบบที่จัดอย่างมีระบบและแบบที่จัดตามความสะดวก ลักษณะของกิจกรรมส่วนใหญ่ได้แก่การประชุมทางวิชาการและการส่งเสริมให้ศึกษาต่อ ช่วงเวลาที่ใช้จัดกิจกรรมส่วนใหญ่จัดเฉพาะวันทำงาน คณาจารย์ส่วนใหญ่ของทุกสถาบัน เคยเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ทั้งที่จัดภายในและภายนอกสถาบันพยาบาล คณาจารย์ส่วนใหญ่ทราบอย่างชัดเจนว่าบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลมีอย่างไร

2. ความต้องการในการพัฒนาคณาจารย์

ปรากฏว่าโดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาล ต้องการให้สถาบันพยาบาลมีบทบาทในการพัฒนาคณาจารย์ด้วยการจัดกิจกรรม เพื่อให้คณาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญด้านการเรียนการสอนและการเป็นอาจารย์ที่ดี สนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมและการ เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคณาจารย์ที่ชัดเจนแน่นอน และส่วนใหญ่ต้องการให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบงานพัฒนาคณาจารย์ โดยมีบทบาทรับผิดชอบการพัฒนาคณาจารย์ในทุกด้าน รวมทั้งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคณาจารย์และ

และปัญหาด้านการเรียนการสอนด้วย ทุกสถาบันพยาบาลต้องการให้จัดกิจกรรมในแบบที่จัดอย่างมีระบบคือมีการกำหนดแผนงานไว้ล่วงหน้าและจัดกิจกรรมในเกือบทุกลักษณะ ลักษณะของกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ที่ต้องการได้แก่การส่งเสริมให้ศึกษาต่อ การประชุมทางวิชาการ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ การให้คำปรึกษาปัญหาด้านต่าง ๆ และการจัดสรรทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาคณาจารย์ การประชุมทางวิชาการที่ส่วนใหญ่ต้องการคือการดูงานนอกสถานที่ การสัมมนา การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การประชุมปฏิบัติการ คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ในช่วงปิดภาคเรียนและในเวลาราชการ การจัดกิจกรรมต้องการให้มีโครงการในลักษณะต่อเนื่องระยะยาวตามแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ทั้งในฐานะผู้จัดและผู้เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันพยาบาลมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ โดยร่วมมือกันในลักษณะของการจัดกิจกรรมร่วมกัน เป็นครั้งคราว และเปิดโอกาสให้คณาจารย์จากสถาบันพยาบาลอื่น เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในสถาบันพยาบาลด้วย คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้อาจารย์พยาบาลมีบทบาทและความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ด้านการวิจัยและการเขียนบทความทางวิชาการ ด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการบริการชุมชนและสังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยภาพรวมแล้ว คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันพยาบาลจัดกิจกรรมเสริมความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณาจารย์

3.1 โดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาลพบว่า เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณาจารย์อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่เรื่อง นโยบายในการพัฒนา คณาจารย์ขาดความต่อเนื่องและรัดกุมแน่นอน วัตถุประสงค์ของการพัฒนาคณาจารย์ขาดความชัดเจน ระบบการบริหารไม่สนับสนุนหรือไม่เอื้อต่อการพัฒนาคณาจารย์ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการดำเนินงานพัฒนาคณาจารย์ ขาดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ ขาดงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงานที่ีระหว่างผู้จัดและผู้เข้าร่วมกิจกรรม อาจารย์ไม่มีเวลาว่างพอในการเข้าร่วมกิจกรรม ขาดแผนงานหรือโครงการที่แน่นอนในการจัดกิจกรรม โครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของอาจารย์

ขาดการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้น และการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลไม่ชัดเจน และเรื่องที่เป็นปัญหาในเกณฑ์น้อยได้แก่เรื่อง อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญเรื่องการสอนและบทบาทหน้าที่ในด้านอื่น ๆ และเรื่องอาจารย์ไม่ให้ความร่วมมือและไม่สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

3.2 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณาจารย์ทุกเรื่อง เห็นเดียวกับภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาล

3.3 โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในเกณฑ์มากได้แก่เรื่อง ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการดำเนินงานพัฒนาคณาจารย์ ขาดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ ขาดแผนงานหรือโครงการที่แน่นอนในการจัดกิจกรรม

3.4 โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในเกณฑ์มากได้แก่เรื่อง ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการดำเนินงานพัฒนาคณาจารย์ ขาดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ ขาดงบประมาณ และอาจารย์ไม่มีเวลาว่างพอในการเข้าร่วมกิจกรรม

4. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

จากข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการพัฒนาคณาจารย์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นรายสถาบัน ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

4.1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จากข้อเสนอแนะ เห็นว่าการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ควร เริ่มจากกลุ่มบุคคลคือผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ปัญหา และบทบาทความรับผิดชอบก่อน จากนั้นจึงขยายการดำเนินงานออกไป การพัฒนาคณาจารย์ควรมาจากความคิดเห็นร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาจารย์พยาบาลทุกคนควร เข้าร่วมในกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ที่จัดขึ้น

4.2 โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย จากข้อเสนอแนะ เห็นว่าควรเพิ่มคุณวุฒิของอาจารย์พยาบาลให้ได้ตามมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ ทุกฝ่ายควรทราบแผนงานการพัฒนาคณาจารย์และร่วมกันรับผิดชอบ อาจารย์พยาบาลควรได้รับการพัฒนาในสาขางานที่ตนรับผิดชอบ คณาจารย์ผู้เคยผ่านการพัฒนาคณาจารย์มาแล้วควร เป็นผู้นำในการพัฒนาคณาจารย์

4.3 โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ จากข้อเสนอแนะ เห็นว่าควรจัด

กิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ เฉพาะที่จำเป็น แรงจูงใจก่อน และกิจกรรมควรกำหนดแผนงาน และช่วงเวลาที่แน่นอน เพื่อให้อาจารย์มีเวลา เตรียมตัวจากงานในหน้าที่ งบประมาณในการพัฒนาอาจารย์ควรได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง คณาจารย์ควรได้รับการพิจารณาในการ เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์โดยเท่าเทียมกัน ควรมีการส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการพัฒนาอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาอาจารย์ควร เกิดจากข้อตกลงของทุกฝ่ายและถือ เป็นระ เียบยปฏิบัติ การพัฒนาอาจารย์โดยส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ผู้ที่มีความเหมาะสมและ เสียสละ เพื่องานในหน้าที่ไม่สามารถสอบคัดเลือก เข้าศึกษาต่อได้ เพราะการ เตรียมตัวสอบมีข้อจำกัดด้าน เวลาและภาระหน้าที่ ควรหาวิธีที่เหมาะสม เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวได้มี โอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรีต่อไป

5. ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล

5.1 โดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาล ส่วนใหญ่คณาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่การสอน การนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา การวิจัยและการ เขียนบทความทางวิชาการ การบริการชุมชนและสังคม การทุนบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาหลักสูตร และการมีส่วนร่วมในการบริหาร อยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง ยกเว้น เรื่องวัตถุประสงค์ทางการศึกษา และ เรื่องการ ให้บริการแก่ผู้ป่วยซึ่งมีความรู้ความ เข้าใจอยู่ในเกณฑ์มาก

5.2 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ส่วนใหญ่มีความรู้ความ เข้าใจในด้าน การสอน การนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลและการบริการชุมชนและสังคมอยู่ใน เกณฑ์มาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

5.3 โรงเรียนพยาบาลนครสวรรค์และอนามัย และโรงเรียนพยาบาล ทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีความรู้ความ เข้าใจทุกด้านอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง

6. ความต้องการเสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล

6.1 โดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาล ส่วนใหญ่มีความต้องการเสริม ความรู้ในบทบาทด้านการวิจัยและการ เขียนบทความทางวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร และด้านการสอนอยู่ใน เกณฑ์มาก สำหรับด้านอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

6.2 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ส่วนใหญ่มีความต้องการเสริมความรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยและการเขียนบทความทางวิชาการ ด้านการทบทวนวิจารณ์วรรณกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร และด้านการสอนอยู่ในเกณฑ์มาก สำหรับ ด้านอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

6.3 โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย ส่วนใหญ่มีความต้องการเสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลอยู่ในเกณฑ์มาก ยกเว้นด้านการทบทวนวิจารณ์วรรณกรรมซึ่งมีความต้องการอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง

6.4 โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ ส่วนใหญ่มีความต้องการเสริมความรู้ ในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัย และการเขียนบทความทางวิชาการอยู่ใน เกณฑ์มาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

7. แผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม การนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งนำเสนอ เป็นแผนงานโดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาล และจำแนกเป็นรายสถาบัน พยาบาล แผนงานที่นำเสนอได้นำมาจากข้อค้นพบของการวิจัยซึ่งแต่ละแผนงานจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ และวิธีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้คือ

แผนงานการพัฒนาคณาจารย์ของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อ เสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการ เรียนการสอน
  2. เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางทฤษฎีปัญหาและพัฒนาอาจารย์ในทุกด้าน
  3. เพื่อพัฒนาองค์การหรือสถาบันพยาบาล

เนื้อหาสาระ

1. แผนงานด้านวิชาการ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 จิตวิทยาการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้อของผู้เรียน
  - 1.2 การประเมินผลการสอนของอาจารย์
  - 1.3 หลักและวิธีการสอน
  - 1.4 เทคนิคและการดำเนินการสอน
  - 1.5 การเขียนโครงการวิจัย

- 1.6 การเทียบบทความทางวิชาการและตำรา
- 1.7 พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร
- 1.8 หลักการพัฒนาหลักสูตร
- 1.9 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.10 การนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน
2. แผนงานสนับสนุนงานวิชาการ ประกอบด้วยโครงการที่เสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเป็นวิทยากรฝึกอบรม
3. แผนงานการบริหาร ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้
  - 3.1 ลักษณะทั่วไปของการบริหาร
  - 3.2 หลักและกระบวนการบริหาร
  - 3.3 ระบบการบริหารสถาบันพยาบาล

วิธีดำเนินการ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ โดยทุกสถาบันพยาบาลร่วมมือกันจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม
2. จัดกิจกรรม เป็นแบบที่จัดอย่างมีระบบ และต่อเนื่องระยะยาวตามแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล
3. ลักษณะของกิจกรรมที่จัดอาจจัดในรูปของการประชุมทางวิชาการ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ หรือการให้คำปรึกษาปัญหาในด้านต่าง ๆ
4. จัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียนหรือในเวลาราชการ

แผนงานการพัฒนาคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพก

วัตถุประสงค์ มีวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกับแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ของสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

เนื้อหาสาระ

1. แผนงานวิชาการ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 เทคนิคการดำเนินการวิจัย

- 1.2 การเขียนโครงการวิจัย
- 1.3 การเขียนบทความทางวิชาการและตำรา
- 1.4 พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร
- 1.5 หลักการพัฒนาหลักสูตร
- 1.6 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.7 การนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน
2. แผนงานสนับสนุนงานวิชาการ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้
  - 2.1 การประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา
  - 2.2 ความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมกับการรักษาพยาบาล
  - 2.3 ลักษณะการจัดกิจกรรม เพื่อทบทวนรุ่งศิลปวัฒนธรรม
3. แผนงานการบริหาร ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้
  - 3.1 ลักษณะทั่วไปของการบริหาร
  - 3.2 ระบบการบริหารสถาบันพยาบาล

วิธีดำเนินการ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์
2. จัดกิจกรรม เป็นแบบที่จัดอย่างมีระบบ และต่อเนื่องระยะยาวตามแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล
3. ลักษณะของกิจกรรมที่จัดอาจจัด ในรูปของการประชุมทางวิชาการ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ หรือการให้คำปรึกษามัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ
4. จัดกิจกรรม ในช่วงปิดภาคเรียน

แผนงานการพัฒนาอาจารย์ของโรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย

วัตถุประสงค์ มีวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกับแผนงานการพัฒนาอาจารย์ของสถาบันพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม

เนื้อหาสาระ

1. แผนงานวิชาการ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความเข้าใจ

ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 วัตถุประสงค์ทางการศึกษา
  - 1.2 วิธีสอนแบบต่าง ๆ
  - 1.3 การดำเนินการสอน
  - 1.4 จิตวิทยาการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียน
  - 1.5 การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
  - 1.6 การประเมินผลการสอนของอาจารย์
  - 1.7 การสอนแบบต่าง ๆ บนดึกผู้ปวย
  - 1.8 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษา
  - 1.9 การนิเทศการปฏิบัติงานในดึกผู้ปวย
  - 1.10 การจัดการสอนในดึกผู้ปวย
  - 1.11 การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
  - 1.12 หลักและวิธีการวิจัย
  - 1.13 เทคนิคการดำเนินการวิจัย
  - 1.14 การเขียนโครงการวิจัย
  - 1.15 การเขียนบทความทางวิชาการและตำรา
  - 1.16 พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.17 หลักการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.18 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.19 การนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน
2. แผนงานสนับสนุนงานวิชาการ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้
- 2.1 ความมุ่งหมายของกิจกรรมนักศึกษา
  - 2.2 การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมศึกษาด้านต่าง ๆ
  - 2.3 การประเมินผลกิจกรรมนักศึกษา
  - 2.4 การเป็นวิทยากรฝึกอบรม
  - 2.5 เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์
3. แผนงานการบริหาร ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความ

เข้าใจใน เรื่องต่อไปนี้

- 3.1 ลักษณะทั่วไปของการบริหาร
- 3.2 หลักและกระบวนการบริหาร
- 3.3 ระบบการบริหารสถาบันพยาบาล

วิธีดำเนินการ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์
2. จัดกิจกรรม เป็นแบบที่จัดอย่างมีระบบ และต่อเนื่องระยะยาวตามแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล
3. ลักษณะของกิจกรรมที่จัดอาจจัด ในรูปของการประชุมทางวิชาการ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ หรือการให้คำปรึกษาปัญหาในด้านต่าง ๆ
4. จัดกิจกรรม ในวันหยุดหรือช่วงปิดภาค เรียน

แผนงานการพัฒนาอาจารย์ของโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางทฤษฎีปัญหาและพัฒนาอาจารย์ในทุกด้าน
2. เพื่อ เสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการ เรียนการสอน
3. เพื่อพัฒนาองค์การหรือสถาบันพยาบาล

เนื้อหาสาระ

1. แผนงานวิชาการ ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ความเข้าใจใน เรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 หลักและวิธีการวิจัย
  - 1.2 การ เขียนบทความทางวิชาการและตำรา
  - 1.3 พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.4 หลักการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
  - 1.6 การนำหลักสูตร ไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน

วิธีดำเนินการ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์
2. จัดกิจกรรม เป็นแบบที่จัดอย่างมีระบบ และต่อเนื่องระยะยาวตามแผนพัฒนา

การศึกษาพยาบาล

3. ลักษณะของกิจกรรมที่จัดอาจจัดในรูปของการประชุมทางวิชาการ การจัดทำเอกสาร เผยแพร่ทางวิชาการ หรือการให้คำปรึกษามิถุนาในด้านต่าง ๆ
4. จัดกิจกรรมในเวลาราชการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการพัฒนาอาจารย์ พบว่า

1.1 ทุกสถาบันพยาบาลมีการกำหนดนโยบาย และกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาอาจารย์ มีแผนงานและโครงการสำหรับการจัดกิจกรรม ตลอดจนมีผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะทุกสถาบันพยาบาลเห็นความสำคัญของการพัฒนาอาจารย์ โดยเห็นว่าอาจารย์มีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา และให้เป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาพยาบาล ซึ่งเน้นการปรับปรุงการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาพยาบาล (คณะอนุกรรมการศึกษาสถานภาพการศึกษาพยาบาล 2525 : 3)

1.2 ขอบเขตการพัฒนาอาจารย์ของทุกสถาบันพยาบาลครอบคลุมด้านการสอน การบริการชุมชนและสังคม การวิจัย และการทบทวนำรุ่งศิลปวัฒนธรรม ข้อค้นพบดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจาก หลักสูตรพยาบาลเป็นหลักสูตรระดับอุดมศึกษา หน้าที่ของสถาบันพยาบาลจึงมีลักษณะ เทนเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไป

1.3 แบบของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ มีทั้งแบบการจัดอย่างมีระบบ และจัดตามความสะดวก ลักษณะของกิจกรรมที่จัดคือการประชุมทางวิชาการและการส่งเสริมให้ศึกษาต่อ ข้อค้นพบดังกล่าวอาจเนื่องมาจากความพร้อมในการจัดกิจกรรมของแต่ละสถาบันอาจมีไม่เท่ากัน การประชุมทางวิชาการอาจเป็นวิธีที่เหมาะสม สะดวกและให้ผลดีที่สุดในทุกสถาบัน การส่งเสริมให้ศึกษาต่ออาจเป็นเพราะต้องการให้คณาจารย์ได้รับการพัฒนาในวิชาการสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และเพื่อปรับคุณวุฒิของอาจารย์ให้ได้ตามมาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยด้วย

2. ความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ พบว่า

2.1 คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันพยาบาลมีบทบาทในการพัฒนาอาจารย์ โดยจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารและอาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญด้านการเรียนการสอนและการ เป็นอาจารย์ที่ดี รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดและการ เข้าร่วม

กิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ ข้อค้นพบดังกล่าวอาจ เนื่องมาจาก การพัฒนาคณาจารย์ที่ประสบผลสำเร็จต้องเกิดจากอาจารย์ให้ความสนใจ เห็นความสำคัญ และต้องการ เข้าร่วมกิจกรรม (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524 : 25) เมื่อคณาจารย์ต้องการการพัฒนาอาจารย์ สถาบันพยายามก็ควรส่งเสริมให้มีการจัดและ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้ เข้าร่วมตามที่ต้องการ

2.2 คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันพยายามมอบหมายงานรับผิดชอบการพัฒนาอาจารย์ในรูปของการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นรับผิดชอบ มีแบบของการจัดกิจกรรมอย่างมีระบบ โดยเป็นโครงการต่อเนื่องระยะยาวตามแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล และลักษณะของกิจกรรมที่ต้องการคือ การส่งเสริมให้ศึกษาต่อ และการจัดประชุมทางวิชาการ จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจ เนื่องมาจากการทำงานในรูปคณะกรรมการน่าจะเหมาะสมกว่าการมีหน่วยงานรับผิดชอบ เพราะคณาจารย์ของแต่ละสถาบันพยาบาลมีจำนวนไม่มากนัก และยังเป็นโอกาสให้ผู้มีความสามารถได้ เข้าร่วมทำงานด้านนี้อย่างเต็มที่ (Gaff 1975 : 18) และการได้มีโอกาสผลัด เปลี่ยนกันรับผิดชอบงานพัฒนาอาจารย์ย่อมทำให้เกิดประสบการณ์ เห็นความสำคัญและทราบปัญหาของการพัฒนาอาจารย์มากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมอย่างมีระบบและเป็นโครงการต่อเนื่องระยะยาวย่อม เกิดผลดี เพราะการพัฒนาอาจารย์จะเหมาะสมหรือมีคุณค่าถ้าได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและประสานกัน มีการวางแผน มีโครงการ มีผู้รับผิดชอบ มีกำหนดเวลาและตารางการทำงานไว้แน่นอน จะเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้คณาจารย์เห็นความสำคัญของการ เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์ (อรุณ รัชตะนาวัน 2524 : 130) และการที่คณาจารย์มีวุฒิปริญญาตรีมากกว่าปริญญาโท ความต้องการในการศึกษาต่อจึงได้รับความสนใจจากคณาจารย์ เพราะนอกจากได้พัฒนาความรู้ของตนเองแล้ว ยังเป็นการปรับวุฒิของอาจารย์โดยส่วนรวมให้ได้สัดส่วนตามมาตรฐานที่กำหนดมากขึ้น ทั้งยังเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วย สำหรับการประชุมทางวิชาการ เป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ ใช้เวลาไม่มากนัก และเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย

2.3 คณาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์ โดยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เป็นครั้งคราว และ เปิดโอกาสให้คณาจารย์จากสถาบันพยาบาลอื่นได้ เข้าร่วมกิจกรรม จากข้อค้นพบดังกล่าว อาจเนื่องมาจากทุกสถาบันพยาบาลจัดการศึกษาในวิชาชีพเดียวกัน และหลักสูตรใช้มาตรฐานเดียวกัน การจัดการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติคล้ายกัน นอกจากนี้ยังเป็นสถาบันที่สังกัดอยู่ในกระทรวงเดียวกัน ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ จึงคล้ายคลึงกัน

การร่วมมือกันจะเกิดผลดีทั้งด้านการประหยัดงบประมาณ มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน รวมทั้ง เป็น การประสานความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษา พยายามในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 6 ซึ่งมุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาพยาบาลให้มีเอกภาพและ คุณภาพยิ่งขึ้น และส่งเสริมความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสถาบันการศึกษาพยาบาล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (ศูนย์ประสานงานการศึกษาพยาบาล 2527 : 155)

2.4 คณะอาจารย์ต้องการให้อาจารย์พยาบาลมีบทบาทและความรับผิดชอบใน ด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร การสอน การนิเทศการปฏิบัติงาน ของนักศึกษาพยาบาล การวิจัยและการเขียนบทความทางวิชาการ การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมนักศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหาร การบริการชุมชนและสังคม การทบทวน วิจารณ์ศิลปวัฒนธรรม จากข้อค้นพบดังกล่าวเมื่อพิจารณาจะเห็นว่านอกจากบทบาทหน้าที่ด้านต่าง ๆ ที่เป็นของสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปแล้ว ยังมีด้านอื่น ๆ ที่ต้องการให้เป็นบทบาทและความ รับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลคือด้านการพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษา พยาบาล การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมนักศึกษา และการมีส่วนร่วมในการบริหาร บทบาทเหล่านี้มีความสำคัญคือหลังจากมีการปรับปรุงแนวนโยบายการศึกษาพยาบาลโดยมีการ กำกับดูแลคุณภาพของการจัดการศึกษาพยาบาลของทุกสถาบันให้ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานของหลักสูตรด้วย (คณะอนุกรรมการศึกษาสถานภาพการศึกษา พยาบาล 2525 : 315) การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล รวมทั้งระบบการบริหารสถาบันพยาบาลจึงมีความสำคัญกับคุณภาพของการจัดการศึกษาดังกล่าว และในการเสริมสร้างเจตคติด้านต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความ เสียสละ ความรับผิดชอบ และความเมตตากรุณาต่อผู้ป่วย เจตคติเหล่านี้มีความจำเป็นมาก กับวิชาชีพพยาบาล ซึ่งกิจกรรมนักศึกษาจะเป็นกิจกรรมที่ส่งผลในการช่วยสร้างเสริม เจตคติ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดี

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณาจารย์

โดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาลและของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พบว่าปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาคณาจารย์อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยกเว้นเรื่องอาจารย์ไม่เห็น ความสำคัญด้านการสอนและบทบาทหน้าที่ในด้านอื่น ๆ และเรื่องอาจารย์ไม่ให้ความร่วมมือและ ไม่สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับโรงเรียน พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย เห็นว่า เรื่องการขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรม

ขาดวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ และขาดแผนงานหรือโครงการที่แน่นอนในการจัดกิจกรรม เป็น ปัญหาและอุปสรรคอยู่ใน เกณฑ์มาก โรงเรียนพยาบาลทหารอากาศมีความ เห็นสอดคล้อง เช่นเดียวกับ โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย และยังพบปัญหาและอุปสรรคอยู่ใน เกณฑ์ มากเพิ่มขึ้นอีกคือ การขาดงบประมาณ และอาจารย์ไม่มีเวลาว่างพอในการ เข้าร่วมกิจกรรม จากข้อค้นพบดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่าปัญหาและอุปสรรคที่อยู่ใน เกณฑ์มากส่วนใหญ่คือปัญหาจาก ฝ่ายจัดกิจกรรม (ผู้จัด วิทยากร และงบประมาณ) และตัวแผนงานหรือโครงการ แต่ใน ส่วนคณาจารย์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ใน เกณฑ์น้อย ปัญหาและอุปสรรคที่ เกิดขึ้นดังกล่าวจากฝ่ายผู้จัดกิจกรรม อาจสืบเนื่องมาจากความไม่พร้อมหรือข้อจำกัด บางประการของสถาบันพยาบาล

4. ความรู้ความ เข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล

โดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาล เห็นว่าส่วนใหญ่มีความรู้ความ เข้าใจอยู่ใน เกณฑ์ ปานกลางทุกบทบาทและทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องวัตถุประสงค์ทางการศึกษา และเรื่องการทำ บริการผู้ป่วย ซึ่งมีความรู้ความ เข้าใจอยู่ใน เกณฑ์มาก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพมีความรู้ ความ เข้าใจอยู่ใน เกณฑ์มากหลายด้านคือด้านการสอน การนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษา พยาบาล และการบริการชุมชนและสังคม จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ ทางการศึกษาอาจมีการกำหนดหรือ เขียนไว้ชัดเจนและมีการทบทวนอยู่เสมอ นอกจากนี้อาจารย์ พยาบาลส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพมาก่อน รวมทั้งทำการนิเทศการปฏิบัติงานให้กับนักศึกษา พยาบาลอยู่เป็นประจำ จึงทำให้มีความรู้ความ เข้าใจในเรื่องนี้อยู่ใน เกณฑ์มาก สำหรับวิทยาลัย พยาบาลกองทัพมีความรู้ความ เข้าใจในบทบาทด้านต่าง ๆ มากกว่าสถาบันพยาบาลอื่น อาจ เป็น เพราะคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพมีวุฒิทางการศึกษา เป็นระดับปริญญาโทถึง ร้อยละ 47.4 และปริญญาตรีร้อยละ 50.0 หรืออาจเป็นเพราะคณาจารย์ให้ความสำคัญและ ให้ความสนใจในการพัฒนาบทบาทดังกล่าวอยู่เสมอ

5. ความต้องการ เสริมความรู้ในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล

โดยภาพรวมของทุกสถาบันพยาบาล มีความต้องการ เสริมความรู้ด้านการวิจัยและ การเขียนบทความทางวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร และด้านการสอนอยู่ใน เกณฑ์มาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ยกเว้นโรงเรียนพยาบาล ผดุงครรภ์และอนามัยมีความต้องการอยู่ใน เกณฑ์มาก จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจาก

บทบาทด้านการวิจัยและการเขียนบทความทางวิชาการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนมากขึ้นตามนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาพหุบาลระยะที่ 6 ที่มุ่งสนับสนุนให้อาจารย์พหุบาลสร้างผลงานทางวิชาการด้านการวิจัยและการแต่งตำรา (คณะกรรมการแผนงานการจัดการศึกษาพหุบาล 2527 : 155) ส่วนการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความจำเป็นและต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การเรียนการสอนที่เหมาะสม น่าสนใจ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานกลาง รวมทั้งแผนพัฒนาต่าง ๆ ด้วย เช่น แผนพัฒนาการศึกษา แผนพัฒนาสาธารณสุข และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมในการบริหารอาจสืบเนื่องมาจากอาจารย์พหุบาลต้องมีส่วนรับรู้และรับผิดชอบในการบริหารงานของสถาบัน จึงจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการบริหารงาน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพให้มีความรักและผูกพันต่อสถาบัน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ปฏิบัติหน้าที่ของคนสมบูรณยิ่งขึ้น (ทองจันทร์ ทงส์ลการมภ์ 2524 : 116 - 118) สำหรับด้านการสอนนั้น เนื่องจากการสอน เป็นบทบาทสำคัญของคณาจารย์ทุกคน การพัฒนาคุณภาพจึงควร เน้นที่ประสิทธิภาพด้านการสอน เป็นสำคัญ (Gaff 1975 : 16)

6. การนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันพหุบาลสังกัดกระทรวง กลาโหม

6.1 เมื่อพิจารณาการกำหนดแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ ซึ่งนำมาจากความต้องการจำเป็นระดับที่ 1 โดยพิจารณาจากมีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ปานกลางและมีความต้องการเสริมความรู้ในเกณฑ์มาก ทั้งนี้สืบเนื่องจากการพัฒนาคณาจารย์ต้องเกิดจากความต้องการของคณาจารย์เป็นสำคัญ ซึ่งการพัฒนาคณาจารย์จะดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพอย่างไรแท้จริงต้องเกิดจากอาจารย์เห็นคุณค่า เห็นความจำเป็น หรือปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงพัฒนาด้วยตนเอง (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524 : 25) ดังนั้นการนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์จึงพิจารณาจากความต้องการจำเป็นระดับที่ 1 ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเกณฑ์ต่ำสุดคือเกณฑ์ปานกลางตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล และมีความต้องการเสริมความรู้ในเกณฑ์มาก

6.2 เมื่อพิจารณาแผนงานการพัฒนาคณาจารย์ของแต่ละสถาบันพหุบาล โดยจำแนกตามเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องจัดให้มีการพัฒนาคณาจารย์ พบว่าโรงเรียนพหุบาลมหงครรภ และอนามัยมีความต้องการพัฒนาคณาจารย์ในเรื่องต่าง ๆ มากที่สุดจำนวน 27.รายการ และโรงเรียนพหุบาลทหารอากาศมีความต้องการพัฒนาคณาจารย์ในเรื่องต่าง ๆ น้อยที่สุดจำนวน

6 รายการ โดยพิจารณาจากความถี่ความเข้าใจในเกณฑ์ปานกลางและความต้องการเสริมความรู้ในเกณฑ์มาก แต่เมื่อพิจารณาตามตารางที่ 30 จากความต้องการจำเป็นระดับที่ 3 ซึ่งไม่ได้นำมาเสนอเป็นแผนงานการพัฒนาผาจารย์ โดยความต้องการจำเป็นระดับที่ 3 นี้พิจารณาจากความถี่ความเข้าใจในเกณฑ์ปานกลางและความต้องการเสริมความรู้ในเกณฑ์ปานกลาง พบว่าโรงเรียนพยาบาลทหารอากาศมีความต้องการจำเป็นในระดับที่ 3 มากที่สุดจำนวน 22 รายการ โรงเรียนพยาบาลผุ่กรรมและอนามัยมีความต้องการจำเป็นในระดับที่ 3 น้อยที่สุดจำนวน 2 รายการ ทั้งนี้สิ่งที่นำมาอภิปรายผลคือจากเกณฑ์ความรู้ความเข้าใจในระดับเดียวกันคือปานกลาง แต่เกณฑ์ความต้องการเสริมความรู้หรือความต้องการในการพัฒนาผาจารย์ต่างกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก

6.2.1 ความต้องการในเกณฑ์มาก อาจเป็นเพราะผาจารย์เห็นคุณค่าหรือเห็นความสำคัญของการพัฒนาผาจารย์ หรือผาจารย์มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือฝ่ายจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผาจารย์ไม่พร้อมหรือมีข้อจำกัดในการจัดกิจกรรม จึงทำให้ผาจารย์มีความต้องการอยู่ในเกณฑ์มาก

6.2.2 ความต้องการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง อาจเป็นเพราะความไม่พร้อมของอาจารย์ในการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะมีภาระงานมากหรือมีข้อจำกัดด้านอื่น ๆ หรืออาจเนื่องจากขาดแรงจูงใจในการพัฒนาผาจารย์ หรืออาจเกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผาจารย์ยังไม่ได้รับความสนใจสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอให้ออกข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผาจารย์ของสถาบันพยาบาล และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนงานการพัฒนาผาจารย์ ดังนี้คือ

1. ระดับส่วนรวมของทุกสถาบันพยาบาล

1.1 ควรร่วมมือกันในการดำเนินงาน โดยทุกสถาบันตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อรับผิดชอบดำเนินการด้านการพัฒนาผาจารย์ให้กับทุกสถาบันพยาบาลตามความเหมาะสมหรือมอบหมายให้แต่ละสถาบันพยาบาลผลิต เปลี่ยนกันดำเนินงานโดยหมุนเวียนกันไป

1.2 อาจเสนอแนะให้สมาคมพยาบาลซึ่งเป็นองค์กรกลางของวิชาชีพพยาบาลเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาผาจารย์แทนในเรื่องค้าง ๆ ที่ทุกสถาบันพยาบาลมีความต้องการพัฒนาผาจารย์ร่วมกัน

1.3 ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์ร่วมกันของสถาบันพยาบาลสังกัด
กระทรวงกลาโหม ควรเปิดโอกาสหรือเชิญชวนคณาจารย์ของสถาบันพยาบาลอื่นที่อยู่นอกสังกัด
กระทรวงกลาโหมให้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย

2. ระดับกรมของทุกสถาบันพยาบาล

2.1 ควรมีนโยบายในการพัฒนาอาจารย์ที่แน่ชัด เพื่อ เป็นแนวทางให้
สถาบันพยาบาลได้ดำเนินการพัฒนาอาจารย์อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ ทั้งในด้าน
การดำเนินการจัดกิจกรรมโดยการอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ เช่น การสรรหา
วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ หรือสนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง
รวมทั้งด้านการส่งเสริมให้บุคลากรในระดับต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาอาจารย์
ตามความเหมาะสม

2.3 ควรสนับสนุนและส่งเสริมผู้มีความสามารถหรือมีผลงานดีเด่น ในการพัฒนา
ด้านการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ ได้มีโอกาสแสดงความสามารถและพัฒนาผลงานใหม่ ๆ
เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาอาจารย์ต่อไป

3. ระดับสถาบันพยาบาล

3.1 ควรกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ รวมทั้งแผนงานหรือโครงการ
ในการพัฒนาอาจารย์อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของ
อาจารย์พยาบาลให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอาจารย์

3.2 ควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ ด้วยการกระตุ้นให้
คณาจารย์เห็นประโยชน์และความสำคัญของการพัฒนาตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม
เพื่อพัฒนาอาจารย์อย่างเหมาะสมและต่อเนื่องตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้

3.3 ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินงานพัฒนา
คณาจารย์ร่วมกัน หรือการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อพัฒนาอาจารย์ที่จัดขึ้น

4. ระดับภาควิชา

4.1 อาจจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์ด้วยการจัดกิจกรรมขึ้น เป็นการภายใน
ในเรื่องต่าง ๆ ที่คณาจารย์ภายในภาควิชามีความต้องการและสนใจ

4.2 ควรมีการประสานงานด้านการพัฒนาอาจารย์กับภาควิชาอื่น ๆ รวมทั้ง

สถาบันพยาบาลด้วย

4.3 ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนบริการด้านต่าง ๆ แก่คณาจารย์
ในภาควิชา ทั้งด้านการส่งเสริมความรู้และด้านการปฏิบัติงาน

5. ระดับวิชา

5.1 ควรจัดทำเอกสาร ตำรา และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ความสะดวกแก่
อาจารย์ผู้สอน

5.2 ควรให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่อาจารย์ผู้สอนที่ประสบปัญหาต่าง ๆ
ในการสอน และด้านอื่น ๆ

5.3 อาจารย์แต่ละวิชาควรมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้
รวมทั้งให้ความ เห็นและข้อ เสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคณาจารย์

6. การนำเสนอแผนงานการพัฒนาคณาจารย์

6.1 ควรพิจารณาความสำคัญของแต่ละแผนงาน และควรกำหนดโครงการขึ้น
ให้ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการพัฒนาอย่างเหมาะสม และควรเป็นโครงการต่อเนื่องระยะ
ยาวตามแผนพัฒนาการศึกษาพยาบาล

6.2 ควรร่วมมือกันในการพัฒนาคณาจารย์ ด้วยการประสานแผนงานและ
โครงการของแต่ละสถาบันพยาบาลที่เหมือนกัน เพื่อนำไปพิจารณาจัดกิจกรรมร่วมกันต่อไป

6.3 การประเมินผลแผนงานและโครงการ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำเสนอไว้ใน
แผนงานการพัฒนาคณาจารย์ เพราะไม่ได้เกิดขึ้นจากข้อค้นพบทางการวิจัยโดยตรง ข้อค้นพบ
มีเพียงเฉพาะปัญหาและอุปสรรคในเรื่องขาดการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่ง
โดยส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ใน เกณฑ์ปานกลาง ผู้วิจัยจึงขอ เสนอแนะให้มีการประเมินผล
แผนงานหรือโครงการทุกครั้งที่น่าแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติ โดยทำการประเมินผลทั้งด้าน
การดำเนินการจัดกิจกรรม ด้านตัวโครงการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้น รวมทั้งด้านผู้เข้าร่วม
กิจกรรมด้วย สำหรับผู้ทำการประเมินผลควรมีทั้งผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
และบุคคลจากภายนอก โดยพิจารณาใช้เครื่องมือในการประเมินผลที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคณาจารย์ เฉพาะใน
สถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม เท่านั้น จึงเสนอแนะให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา

คณาจารย์ในสถาบันพยาบาลอื่น ๆ ต่อไป

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยการพัฒนาคณาจารย์ในบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลโดยทั่วไป จึงเสนอแนะให้มีการวิจัยการพัฒนาคณาจารย์ที่จำแนกเฉพาะในแต่ละบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาลต่อไป

3. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคณาจารย์ส่วนใหญ่เกิดจากฝ่ายผู้จัดกิจกรรม จึงเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมและวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในสถาบันพยาบาลต่อไป

ศูนย์วิเทศแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย